
Dokument z posiedzenia

A9-0054/2023

8.3.2023

SPRAWOZDANIE

w sprawie sprawozdania rocznego z działalności Europejskiego Rzecznika
Praw Obywatelskich w 2021 r.
(2022/2141(INI))

Komisja Petycji

Sprawozdawczynie: Anne-Sophie Pelletier

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	13
INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWĄ.....	19
GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ	20

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie sprawozdania rocznego z działalności Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w 2021 r. (2022/2141(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając sprawozdanie roczne z działalności Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w 2021 r.,
  - uwzględniając art. 10 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE),
  - uwzględniając art. 15, art. 24 akapit trzeci, art. 228 i art. 298 akapit pierwszy Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
  - uwzględniając art. 11, 41, 42 i 43 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (Karta),
  - uwzględniając Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych,
  - uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego (UE, Euratom) 2021/1163 z dnia 24 czerwca 2021 r. określające przepisy i ogólne warunki regulujące wykonywanie funkcji Rzecznika Praw Obywatelskich (Statut Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich) i uchylające decyzję 94/262/EWWiS, WE, Euratom¹,
  - uwzględniając Europejski kodeks dobrej praktyki administracyjnej przyjęty przez Parlament 6 września 2001 r.,
  - uwzględniając umowę ramową w sprawie współpracy, zawartą pomiędzy Parlamentem a Europejskim Rzecznikiem Praw Obywatelskich 15 marca 2006 r., która weszła w życie 1 kwietnia 2006 r.,
  - uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie działalności Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich,
  - uwzględniając swoją rezolucję z 9 marca 2022 r. w sprawie kontaktu z obywatelami: prawo do składania petycji, prawo do zwracania się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich oraz Europejska Inicjatywa Obywatelska²,
  - uwzględniając art. 54 oraz art. 232 ust. 1 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Petycji (A9-0054/2023),
- A. mając na uwadze, że sprawozdanie roczne z działalności Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w 2021 r. zostało oficjalnie przedłożone przewodniczącej Parlamentu Europejskiego 7 czerwca 2022 r., zaś 8 września 2022 r. rzecznik Emily O'Reilly

---

¹ Dz.U. L 253 z 16.7.2021, s. 1.

² Dz.U. C 347 z 9.9.2022, s. 110.

przedstawiła w Brukseli swoje sprawozdanie Komisji Petycji;

- B. mając na uwadze, że na mocy art. 20, 24 i 228 TFUE oraz art. 43 Karty Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich jest uprawniony do przyjmowania skarg dotyczących przypadków niewłaściwego administrowania w działaniach instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych Unii, z wyłączeniem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wykonującego funkcje sądowe;
- C. mając na uwadze, że art. 15 TFUE stanowi, że „w celu wspierania dobrych rządów i zapewnienia uczestnictwa społeczeństwa obywatelskiego instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii działają z jak największym poszanowaniem zasady otwartości” oraz że „każdy obywatel Unii i każda osoba fizyczna lub prawna mająca miejsce zamieszkania lub siedzibę statutową w Państwie Członkowskim ma prawo dostępu do dokumentów instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii”; mając na uwadze, że troska o to, aby obywatele UE otrzymywali usługi wysokiej jakości i aby organy administracyjne UE reagowały na ich potrzeby i obawy ma zasadnicze znaczenie dla ochrony praw obywatelskich i podstawowych wolności;
- D. mając na uwadze, że zgodnie z art. 41 Karty dotyczącym prawa do dobrej administracji „każdy ma prawo do bezstronnego i sprawiedliwego rozpatrzenia swojej sprawy w rozsądnym terminie przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii”;
- E. mając na uwadze, że art. 298 ust. 1 TFUE stanowi, że „wykonując swoje zadania, instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii korzystają ze wsparcia otwartej, efektywnej i niezależnej administracji europejskiej”;
- F. mając na uwadze, że prawo do zwracania się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, prawo do składania petycji i europejska inicjatywa obywatelska są narzędziami partycypacji, które zachęcają do przejrzystości, demokracji uczestniczącej i aktywnego obywatelstwa europejskiego;
- G. mając na uwadze, że w 2021 r. Rzecznik Praw Obywatelskich pomógł 20 536 osobom, wszczął 338 dochodzeń, w tym 332 na podstawie skarg, a 6 z inicjatywy własnej, oraz zamknął 305 dochodzeń (300 na podstawie skarg, a 5 z inicjatywy własnej); mając na uwadze, że większa część dochodzeń dotyczyła Komisji (208 dochodzeń, czyli 61,5 %); mając na uwadze, że następnymi w kolejności dochodzenia dotyczyły Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) (16 dochodzeń, czyli 4,7 %), Parlamentu (13 dochodzeń, czyli 3,8 %), Europejskiego Urzędu Doboru Kadr (13 dochodzeń, czyli 3,8 %), Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex) (11 dochodzeń, czyli 3,3 %), Europejskiej Agencji Leków (8 dochodzeń, czyli 2,4 %), Rady Unii Europejskiej (7 dochodzeń, czyli 2,1 %), Europejskiego Urzędu ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (6 dochodzeń, tj. 1,8 %) oraz innych instytucji (34 dochodzeń, czyli 10,1 %);
- H. mając na uwadze, że trzy główne kwestie będące przedmiotem dochodzeń zakończonych przez Rzecznika Praw Obywatelskich w 2021 r. dotyczyły przejrzystości, rozliczalności (dostępu do informacji i dokumentów) (29 %), kultury sprawowania służby publicznej (26 %) oraz należytego korzystania ze swobody decyzyjnej, w tym w postępowaniach w sprawie naruszenia przepisów (18 %); mając na uwadze, że inne zastrzeżenia obejmują poszanowanie procedur, poszanowanie praw podstawowych,

dobre zarządzanie kwestiami kadrowymi, należyte zarządzanie finansami, udział społeczeństwa w procesie decyzyjnym UE, kwestie etyczne i sygnalizowanie nieprawidłowości w administracji unijnej;

- I. mając na uwadze, że w ramach swoich prac strategicznych w 2021 r. Rzecznik Praw Obywatelskich otworzył sześć nowych dochodzeń: w sprawie sposobu, w jaki Komisja traktuje przenoszenie swoich pracowników z sektora publicznego do prywatnego i odwrotnie (efekt „drzwi obrotowych”); w sprawie przejrzystości kontaktów Komisji z przedstawicielami przemysłu tytoniowego; w sprawie sposobu, w jaki Frontex, posiadający obecnie szerszy zakres kompetencji, wywiązuje się ze swoich zobowiązań w zakresie praw podstawowych i zapewnia z nich rozliczalność; w sprawie sposobu, w jaki Europejska Agencja Obrony rozpatrzyła wniosek swego byłego dyrektora generalnego o objęcie wyższego stanowiska w Airbus; w sprawie monitorowania przez Komisję środków unijnych, które mają wspierać prawo do samodzielnego życia osób z niepełnosprawnościami i osób starszych; oraz w sprawie sposobu, w jaki Europejski Bank Inwestycyjny przechowuje określone dane osobowe osób ubiegających się o pracę przed podjęciem decyzji o zatrudnieniu;
- J. mając na uwadze, że w obszernym badaniu spraw dotyczących efektu „drzwi obrotowych”, które objęło próbę 100 decyzji podjętych przez Komisję w latach 2019-2021, Rzecznik Praw Obywatelskich ustalił, że Komisja zakazała podejmowania działalności tylko w dwóch przypadkach;
- K. mając na uwadze, że w 2021 r. przypadała dwudziesta rocznica wejścia w życie rozporządzenia (WE) nr 1049/2001³ (rozporządzenie w sprawie przejrzystości) dotyczącego publicznego dostępu do dokumentów; mając na uwadze, że przez cały rok 2021 Rzecznik Praw Obywatelskich skupił się na dostępie do dokumentów, ponieważ przejrzystość pozostaje głównym tematem skarg i priorytetem pracy Rzecznika; mając na uwadze, że Rzecznik Praw Obywatelskich zorganizował publiczną konferencję na temat tego, w jaki sposób należy zmodernizować rozporządzenie w sprawie przejrzystości, by zaspokoić potrzeby społeczeństwa w tej dziedzinie;
- L. mając na uwadze, że TSUE wielokrotnie orzekał, że otwartość procesu ustawodawczego przyczynia się w szczególności do nadania instytucjom większej legitymacji w oczach obywateli UE i zwiększenia ich zaufania, ponieważ umożliwia otwartą debatę na temat rozbieżności między różnymi punktami widzenia; mając na uwadze, że TSUE orzekł, że w rzeczywistości brak informacji i debaty może budzić wątpliwości obywateli oraz ułatwia dezinformację nie tylko co do zgodności z prawem pojedynczego aktu, ale również co do legalności całego procesu decyzyjnego⁴;
- M. mając na uwadze, że zwiększenie uczestnictwa obywatelskiego i zapewnienie przejrzystości na szczeblu UE mają kluczowe znaczenie dla zlikwidowania postrzeganej przepaści między Unią Europejską, jej instytucjami, obywatelami i organizacjami

³ Rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji, Dz.U. L 145 z 31.5.2001, s. 43.

⁴ Wyroki Trybunału Sprawiedliwości z 1 lipca 2008 r., Królestwo Szwecji i Maurizio Turco przeciwko Radzie, C-39/05 P i C-52/05 P, ECLI:EU:C:2008:374, pkt 59, oraz z 22 marca 2018 r., Emilio De Capitani przeciwko Parlamentowi Europejskiemu, T-540/15, ECLI: EU:T:2018:167, pkt 78.

przedstawicielskimi, przewyciężenia niskiego poziomu zaufania obywateli do instytucji UE i osiągnięcia prawdziwej demokracji wielopoziomowej; mając na uwadze, że Rzecznik Praw Obywatelskich odgrywa kluczową rolę w niwelowaniu tej luki;

- N. mając na uwadze, że skargi składane do Rzecznika Praw Obywatelskich przez obywateli stanowią istotny element demokracji uczestniczącej i legitymacji procesu decyzyjnego Unii, ponieważ sprzyjają przejrzystości i dobrej administracji instytucji i organów UE; mając na uwadze, że rola Rzecznika Praw Obywatelskich kształtowała się na przestrzeni lat i może on obecnie działać z własnej inicjatywy, aby udzielać wsparcia w walce z problemami systemowymi w unijnej administracji oraz przedstawiać zalecenia dotyczące ulepszeń w celu rozwiązania problemów różnych przypadków niewłaściwego administrowania, a tym samym zajmuje coraz ważniejsze miejsce w życiu obywateli w dziedzinach takich jak środowisko, migracja i zdrowie;
- O. mając na uwadze, że w przypadkach, gdy skarga nie wchodzi w zakres kompetencji Rzecznika Praw Obywatelskich, powinien on doradzić skarżącemu skierowanie jej do innego organu lub do Komisji Petycji;
- P. mając na uwadze, że TSUE podkreślił, że model demokratyczny przyjęty przez UE ma dwa wymiary: demokrację przedstawicielską, opartą na art. 10 ust. 1 i 2 TUE, oraz demokrację uczestniczącą, wynikającą z art. 10 ust. 3 TUE; mając na uwadze, że pierwszy wymiar oznacza, że przedstawiciele obywateli są rozliczani z podejmowanych decyzji, a drugi – umożliwia obywatelom udział w procesie decyzyjnym; mając na uwadze, że TSUE orzekł, że przejrzystość jest istotna w obu tych wymiarach⁵;
- Q. mając na uwadze, że w ramach prac strategicznych w 2021 r. Rzecznik Praw Obywatelskich stworzył własne nowe i strategiczne inicjatywy w sprawie sposobu, w jaki instytucje, organy, urzędy i agencje UE rejestrują wiadomości tekstowe i natychmiastowe komunikaty wysyłane lub otrzymywane przez pracowników w ramach wykonywania obowiązków zawodowych w sprawie sztucznej inteligencji i administracji UE, w sprawie spoczywającego na administracji UE obowiązku informowania opinii publicznej o sposobach korzystania z prawa do publicznego dostępu do dokumentów UE, w sprawie przejrzystości portalu UE służącego do zarządzania przetargami dotyczącymi zamówień udzielanych przez instytucje UE, w sprawie obowiązków Komisji w zakresie przejrzystości w kontekście zbliżającego się przeglądu prawodawstwa UE dotyczącego wyrobów tytoniowych, w sprawie sposobu, w jaki Komisja udostępnia informacje na temat spotkań komisarzy z organizacjami lub osobami samozatrudnionymi oraz w sprawie sposobu, w jaki Komisja zapewnia poszanowanie praw człowieka w kontekście międzynarodowych umów handlowych;
- R. mając na uwadze, że TSUE, odnosząc się do przyznania opinii publicznej jak najszerszego prawa dostępu do dokumentów UE, stwierdził, że otwartość w tym zakresie przyczynia się do wzmocnienia demokracji, umożliwiając obywatelom kontrolę wszystkich informacji, które stanowiły podstawę aktu ustawodawczego; mając na uwadze, że TSUE argumentował, że możliwość poznania przez obywateli podstaw działań prawodawczych jest warunkiem skutecznego wykonywania przez nich ich

---

⁵ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie T-540/15, ECLI ECLI:EU:T:2018:167, pkt 41.

demokratycznych praw⁶;

- S. mając na uwadze, że zgodnie z wykładnią TSUE art. 10 ust. 3 TUE należy rozumieć w ten sposób, że w systemie opartym na zasadzie legitymacji demokratycznej współprawodawcy muszą ponosić odpowiedzialność za swoje działania przed opinią publiczną; mając na uwadze, że TSUE stwierdził, że wykonywanie przez obywateli ich demokratycznych praw zakłada możliwość śledzenia wszystkich elementów procesu podejmowania decyzji w instytucjach uczestniczących w procedurach prawodawczych oraz posiadanie dostępu do ogółu istotnych informacji⁷;
1. zatwierdza sprawozdanie roczne za 2021 r. przedstawione przez Rzecznika Praw Obywatelskich oraz wyraża uznanie dla doskonałej prezentacji dotyczącej najważniejszych faktów i danych na temat pracy Rzecznika Praw Obywatelskich w 2021 r.;
  2. gratuluje Emily O'Reilly i jej zespołowi znakomitej pracy i konstruktywnych wysiłków na rzecz znalezienia równowagi między prawem instytucji UE do pracy a interesem publicznym, by administracja UE działała zgodnie z najwyższymi standardami uczciwości i odpowiedzialności; gratuluje im wzmacniania demokracji przedstawicielskiej i uczestniczącej przy jednoczesnym zwiększaniu udziału społeczeństwa w procesie decyzyjnym UE i jego legitymacji; zauważa, że w wyniku działalności Rzecznika Praw Obywatelskich wprowadzono pozytywne zmiany w instytucjach i organach UE;
  3. docenia doskonałe stosunki między Rzecznikiem Praw Obywatelskich Emily O'Reilly a Komisją Petycji w 2021 r.; docenia ścisłą współpracę między nimi jako ważny element zwiększania demokratycznej rozliczalności instytucji UE; przypomina, że kontakty z Rzecznikiem Praw Obywatelskich należą do obowiązków, które Regulamin Parlamentu powierza Komisji Petycji; docenia wspólny interes odzwierciedlony w kilku rezolucjach opartych na dochodzeniach Rzecznika Praw Obywatelskich, w szczególności w odniesieniu do przejrzystości i rozliczalności administracji UE w kontekście COVID-19;
  4. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy Rzecznika Praw Obywatelskich mające na celu ustalenie, w jaki sposób instytucje, organy i jednostki organizacyjne UE mogłyby rozpowszechnić wśród obywateli wiedzę na temat prawa do publicznego dostępu do dokumentów; z zadowoleniem przyjmuje publiczną konferencję na temat przyszłości zasad dostępu do dokumentów, zorganizowaną przez Rzecznika Praw Obywatelskich w Brukseli 15 listopada 2021 r., zatytułowaną „Dostęp do dokumentów UE: co dalej?”;
  5. wyraża uznanie dla Rzecznika Praw Obywatelskich za pracę włożoną w wydanie krótkiego przewodnika dla administracji UE na temat strategii politycznych i praktyk, które należy wdrożyć, aby zapewnić realizację prawa do publicznego dostępu do

---

⁶ Wyroki Trybunału Sprawiedliwości w sprawach C-39/05 P i C-52/05 P, ECLI:EU:C:2008:374, pkt 46 oraz T-540/15, EU:T:2018:167, pkt 80, z 17 października 2013 r., Rada przeciwko Access Info Europe, C-280/11 P, ECLI:EU:C:2013:671, pkt 33 oraz z 15 września 2016 r., Herbert Smith Freehills przeciwko Radzie, T-710/14, ECLI:EU:T:2016:494, pkt 35.

⁷ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 22 marca 2011 r., Access Info Europe przeciwko Radzie, T-233/09, ECLI:EU:T:2011:105, pkt 69 oraz wyrok w sprawie T-540/15, ECLI:EU:T:2018:167, pkt 98.

dokumentów UE; wyraża uznanie dla Rzecznika Praw Obywatelskich za porady udzielone przy użyciu interaktywnego przewodnika dostępnego na stronie internetowej Rzecznika Praw Obywatelskich;

6. jest głęboko przekonany, że dostęp obywateli do wszystkich dokumentów europejskich instytucji, urzędów i jednostek administracyjnych jest podstawą demokracji uczestniczącej, pomaga wzbogacić wiedzę społeczeństwa na temat instytucji UE i zwiększyć dla nich poparcie; z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie Rzecznika Praw Obywatelskich w zwiększanie udziału obywateli w procesie decyzyjnym Unii; przypomina, że prawo do zwracania się do Rzecznika Praw Obywatelskich zwiększa zaangażowanie obywateli i ich zaufanie do instytucji unijnych, ponieważ sprzyja przejrzystości i dobrej administracji instytucji i organów UE;
7. przypomina, że TSUE podkreślił, że wymóg bezstronności, który jest wiążący dla instytucji, organów i jednostek organizacyjnych przy wypełnianiu ich zadań, ma na celu zapewnienie równego traktowania, które jest jednym z fundamentów Unii Europejskiej; podkreśla, że wymóg ten ma na celu uniknięcie ewentualnych konfliktów interesów i dotyczy każdej sytuacji, w której urzędnik ma podjąć decyzję, zważywszy na fundamentalne znaczenie gwarancji niezależności i uczciwości zarówno w odniesieniu do wewnętrznego funkcjonowania, jak i zewnętrznego wizerunku instytucji, organów, i jednostek organizacyjnych Unii⁸;
8. uważa, że zasadnicze znaczenie ma stałe i należyte informowanie obywateli Unii o roli i zakresie działalności Rzecznika Praw Obywatelskich oraz jego wpływie na rozwój instytucji unijnych;
9. przypomina, że aby obywatele lepiej postrzegali UE, musi ona być dla nich bardziej dostępną, zrozumiałą i przejrzystą; uważa, że umożliwienie obywatelom rozliczania swoich rządów wzmocniłoby demokratyczne prawa obywateli i zwiększyło ich zaufanie do procesu decyzyjnego UE; wzywa Komisję do podjęcia niezbędnych kroków w celu zagwarantowania jak najwyższego stopnia przejrzystości; wyraża głębokie ubolewanie, że mimo kilku apeli Parlamentu i Rzecznika Praw Obywatelskich obecnym pracom Rady nadal brakuje przejrzystości, a obywatele nie mają odpowiedniego dostępu do dokumentów legislacyjnych sporządzanych przez Radę; wzywa Radę, aby spełniała standardy przejrzystości w demokracji, zgodnie z wymogami traktatów, o co zwrócił się Rzecznik Praw Obywatelskich w swoim sprawozdaniu specjalnym z maja 2018 r.⁹;
10. podkreśla, że w 2021 r. przypadała dwudziesta rocznica wejścia w życie rozporządzenia w sprawie przejrzystości; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w 2021 r. Rzecznik Praw Obywatelskich położył szczególny nacisk na tę kwestię; zauważa, że system ten przyniósł pozytywne skutki, ale można go dostosować, by lepiej uwzględniał rozwój technologiczny; z zaniepokojeniem zauważa, że obecne przepisy dotyczące publicznego dostępu do dokumentów UE są w znacznym stopniu przestarzałe ze względu na dokonujący się w ostatnich dziesięcioleciach postęp technologiczny w zakresie dostępu

---

⁸ Zob. wyrok z 12 października 2022 r. – Vassallo Andrés przeciwko Parlamentowi, T-496/21, pkt 21 (ECLI:EU:T:2022:628), wyrok z 27 marca 2019 r., Dr. August Wolff GmbH & Co. KG Arzneimittel i Remedia d.o.o. przeciwko Komisji, C 680/16 P, pkt 26 (ECLI:EU:C:2019:257).

⁹ Sprawozdanie specjalne Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich z dochodzenia strategicznego OI/2/2017/TE w sprawie przejrzystości procesu legislacyjnego Rady.

do dokumentacji, nowe środki komunikacji oraz różne sposoby rejestrowania, zarządzania i przechowywania informacji; uznaje potrzebę przeglądu rozporządzenia w sprawie przejrzystości, tak aby UE stała się liderem w dziedzinie publicznego dostępu do dokumentów i demokratycznej przejrzystości dla obywateli; z zadowoleniem przyjmuje wkład Rzecznika Praw Obywatelskich w rozporządzenie dotyczące przejrzystości i zwraca się do Komisji, Rady i właściwej komisji Parlamentu o jego uwzględnienie;

11. odnotowuje fakt, że Komisja, jak stwierdziła wiceprzewodnicząca Věra Jourová podczas konferencji publicznej pt. „Dostęp do dokumentów UE: co dalej?”, która odbyła się 15 listopada 2021 r., jest gotowa kontynuować prace legislacyjne nad dostępem do dokumentów we współpracy ze współprawodawcami;
12. podkreśla, że Rzecznik Praw Obywatelskich zainicjował strategiczną inicjatywę dotyczącą sposobu rejestrowania przez administrację wiadomości tekstowych i komunikatów natychmiastowych wysyłanych lub otrzymanych przez pracowników podczas wykonywania obowiązków zawodowych; popiera zobowiązanie się Rzecznika Praw Obywatelskich do poprawy sposobu, w jaki administracja UE przetwarza wiadomości tekstowe i komunikaty natychmiastowe oraz inne nowe technologie w ramach swoich obowiązków w zakresie przejrzystości;
13. odnotowuje dochodzenie Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie odmowy udzielenia przez Komisję Europejską publicznego dostępu do wiadomości tekstowych wymienianych przez przewodniczącą Komisji z dyrektorem generalnym firmy farmaceutycznej w sprawie zakupu szczepionek przeciw COVID-19; przypomina, że wiadomości tekstowe, których treść odnosi się do strategii politycznych, działań i decyzji wchodzących w zakres odpowiedzialności instytucji, są uznawane na mocy rozporządzenia w sprawie przejrzystości za dokumenty UE; wzywa Komisję do pełnego przestrzegania zasad etyki, przejrzystości i rozliczalności wobec obywateli Unii;
14. zwraca uwagę na dochodzenie Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczące sposobu, w jaki Komisja rozpatrzyła wniosek o publiczny dostęp do dokumentów dotyczących jakości masek medycznych dystrybuowanych wiosną 2020 r. podczas pandemii COVID-19; z zaniepokojeniem odnotowuje, że w czasie składania wniosku i podczas kryzysu w dziedzinie zdrowia publicznego Komisja nie zapewniła najwyższego wymaganego poziomu przejrzystości;
15. podkreśla, że konieczne jest monitorowanie wdrażania zaleceń Rzecznika Praw Obywatelskich z 2016 r. dotyczących zwiększenia przejrzystości w rozmowach trójstronnych; z zadowoleniem przyjmuje apel Rzecznika Praw Obywatelskich o zapewnienie większej przejrzystości rozmów trójstronnych, a zarazem uznaje, że trzeba zapewnić właściwą równowagę między przejrzystością a szczególnymi wyzwaniami i delikatnymi kwestiami związanymi z osiąganiem kompromisów w sprawie wniosków ustawodawczych; ponawia apel o domyślne publikowanie – niedługo przed rozmowami trójstronnymi lub wkrótce po nich – dokumentacji, takiej jak kalendarze, porządki obrad, protokoły, analizowane dokumenty, poprawki, informacje na temat delegacji państw członkowskich oraz ich stanowisk i protokoły, w ustandaryzowany i łatwo dostępny online sposób, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie przejrzystości i orzecznictwem TSUE;

16. z zadowoleniem przyjmuje obszerne strategiczne dochodzenie Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczące sposobu, w jaki Komisja radzi sobie z sytuacjami związanymi z efektem „drzwi obrotowych”, a także dochodzenia dotyczące występowania tego zjawiska w innych organach Unii Europejskiej, takich jak Europejski Bank Inwestycyjny czy Europejska Agencja Obrony; przypomina, że dobre zarządzanie efektem „drzwi obrotowych” ma kluczowe znaczenie dla utrzymania zaufania do instytucji UE; ponawia również skierowane do Rzecznika Praw Obywatelskich wezwanie do dalszych prac na rzecz terminowej publikacji nazwisk wyższych rangą urzędników unijnych zamieszanych w przypadki zjawiska „drzwi obrotowych”, oraz do zapewnienia pełnej przejrzystości wszystkich związanych z tym informacji; wzywa Komisję, by zaostrzyła przepisy dotyczące efektu „drzwi obrotowych” i konfliktu interesów oraz zapewniła wdrożenie surowych przepisów we wszystkich instytucjach UE;
17. wyraża uznanie dla Rzecznika Praw Obywatelskich za dochodzenie w sprawie postępowania Komisji w związku z wątpliwościami dotyczącymi składu Forum Wysokiego Szczebla ds. Unii Rynków Kapitałowych UE, w wyniku którego stwierdzono, że środki podjęte przez Komisję w celu złagodzenia potencjalnych konfliktów interesów doprowadziły do tego, że tylko siedmiu z 28 członków grupy było rzeczywiście niezależnych; podkreśla, że w tym przypadku stwierdzono niewłaściwe administrowanie; wzywa zatem Komisję, by wprowadziła najbardziej rygorystyczne zasady etyczne w celu zapobiegania konfliktom interesów oraz by podjęła dalsze działania w celu zajęcia się zjawiskiem „drzwi obrotowych”, w pełni stosując się do zaleceń Rzecznika Praw Obywatelskich;
18. z zadowoleniem przyjmuje wszczęcie przez Rzecznika Praw Obywatelskich dochodzenia w sprawie sposobu, w jaki Komisja zapewnia przejrzystość kontaktów z lobbystami sektora tytoniowego. ubolewa, że z wyjątkiem Dyrekcji Generalnej ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności (DG SANTE) i jej Dyrekcji Generalnej ds. Podatków i Unii Celnej (DG TAXUD) Komisja nadal nie zapewnia pełnej i proaktywnej przejrzystości spotkań z przedstawicielami przemysłu tytoniowego; ubolewa, że niepowodzenie to podważa pełną kontrolę publiczną wymaganą przez postanowienia Ramowej konwencji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) o ograniczeniu użycia tytoniu (FCTC);
19. zwraca uwagę, że w następstwie dochodzenia w sprawie mechanizmu rozpatrywania skarg przez Frontex, w którym Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił uwagę na opóźnienia tej agencji w wypełnianiu jej nowych obowiązków w ramach samego mechanizmu i obowiązków urzędnika ds. praw podstawowych, Rzecznik Praw Obywatelskich wszczął dochodzenie z własnej inicjatywy w sprawie sposobu, w jaki Frontex, posiadający obecnie szersze kompetencje, wywiązuje się ze swoich zobowiązań w zakresie praw podstawowych i zapewnia z nich rozliczalność; podkreśla, że to dochodzenie miało na celu wyjaśnienie kwestii związanych z rozliczalnością wspólnych operacji Fronteksu, działaniami dotyczącymi powrotów migrantów oraz ze wsparciem w zakresie migracji podczas kontroli przesiewowej na granicach zewnętrznych UE;
20. z zadowoleniem przyjmuje wszczęcie dochodzenia w sprawie roli Komisji w ocenie zrównoważonego rozwoju projektów gazowych wymienionych jako projekty

o znaczeniu regionalnym przez Wspólnotę Energetyczną, która skupia UE, kraje Bałkanów Zachodnich, kraje regionu Morza Czarnego i Norwegię – w reakcji na złożoną przez organizację społeczeństwa obywatelskiego skargę, w której stwierdzono, że Komisja nie zapewniła należytej oceny zrównoważonego charakteru projektów gazowych przed umieszczeniem ich na liście; przypomina, że projekty te zostały ocenione zgodnie z metodologią, stosowaną wcześniej przez Komisję na potrzeby listy projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, która jest już nieodpowiednia i której już się nie stosuje; uważa, że zwłaszcza w obecnym kontekście geopolityki i polityki energetycznej projekty energetyczne promowane lub finansowane przez UE powinny być oceniane w jak najbardziej przejrzysty, spójny i partycypacyjny sposób;

21. z zadowoleniem przyjmuje oświadczenia Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie procedur handlowych, w których przedstawiono jako niewłaściwe administrowanie fakt, że Komisja nie zakończyła zaktualizowanej „oceny wpływu na zrównoważony rozwój” przed zakończeniem negocjacji handlowych między UE a Wspólnym Rynkiem Południa;
22. podkreśla znaczenie przyjęcia w czerwcu 2021 r. zaktualizowanego statutu Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich; przypomina, że w nowym statucie skodyfikowano wiele praktyk roboczych Rzecznika Praw Obywatelskich z ostatnich lat; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że zmieniony statut zapewnia temu organowi wzmocnione ramy prawne i wprowadza nowe zabezpieczenia, które dodatkowo gwarantują jego niezależność; jest głęboko przekonany, że budżet przyznany Rzecznikowi Praw Obywatelskich musi zostać zmieniony, aby zapewnić mu środki niezbędne do skutecznego radzenia sobie z ogólnym obciążeniem pracą oraz możliwość dalszego kompetentnego działania w służbie obywateli europejskich;
23. gratuluje Rzecznikowi Praw Obywatelskich wdrożenia i przeglądu procedury przyspieszonej, która ma na celu szybkie rozpatrywanie skarg dotyczących publicznego dostępu do dokumentów; zauważa, że procedura ta pozwoliła osiągnąć doskonałe wyniki, w tym znacznie skrócić czas rozpatrywania wniosków, zwiększyć liczbę skarg dotyczących dostępu do dokumentów oraz ogólne zadowolenie zainteresowanych stron;
24. z zadowoleniem przyjmuje nową strategię na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami przedstawioną przez Komisję 3 marca 2021 r., która obejmuje lata 2021–2030 i określa ramy wdrażania Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych przez państwa członkowskie i instytucje UE;
25. z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie Rzecznika Praw Obywatelskich Emily O'Reilly; docenia jej wkład w działania UE mające na celu ochronę, promowanie i monitorowanie prawidłowego wdrażania Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych przez instytucje UE; uznaje rolę Europy jako światowego partnera we wspieraniu integracji osób z niepełnosprawnościami;
26. zwraca uwagę na wyniki dwóch dochodzeń dotyczących sposobu wydatkowania funduszy UE na instytucje opieki społecznej; z zadowoleniem przyjmuje dochodzenie z własnej inicjatywy Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie monitorowania przez Komisję środków unijnych, które mają wspierać prawo do niezależnego życia osób

z niepełnosprawnościami i osób starszych;

27. z zadowoleniem przyjmuje wykaz najlepszych praktyk w zakresie zaspokajania potrzeb osób z niepełnosprawnościami w sytuacjach nadzwyczajnych, sporządzony w wyniku strategicznej inicjatywy dotyczącej sposobu, w jaki Komisja uwzględnia szczególne potrzeby pracowników z niepełnosprawnościami w kontekście COVID-19; zachęca Rzecznik Praw Obywatelskich i jej zespół do kontynuowania prac na rzecz obywateli z niepełnosprawnościami oraz do zapewnienia im możliwości pełnego korzystania z prawa do składania skarg do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich;
28. gratuluje Rzecznikowi Praw Obywatelskich zwiększenia roli europejskiej sieci rzeczników praw obywatelskich w budowie zdolności i wymianie najlepszych praktyk między państwami członkowskimi, krajami EOG i krajami kandydującymi do UE; gratuluje europejskiej sieci rzeczników praw obywatelskich organizacji ukierunkowanych seminariów internetowych poświęconych różnym tematom, w tym sztucznej inteligencji i administracji elektronicznej w administracji publicznej, działającemu w ramach Fronteksu mechanizmowi rozpatrywania skarg i monitorowaniu przymusowych powrotów oraz opiece instytucjonalnej, wykorzystaniu funduszy UE i wnioskowi wyciągniętemu z pandemii COVID-19;
29. zachęca Rzecznika Praw Obywatelskich do kontynuowania współpracy z krajowymi rzecznikami praw obywatelskich za pośrednictwem europejskiej sieci rzeczników praw obywatelskich; uważa za konieczne wzmocnienie interakcji i wymiany dobrych praktyk między krajowymi i regionalnymi rzecznikami praw obywatelskich oraz z Europejskim Rzecznikiem Praw Obywatelskich, aby obywatele byli lepiej informowani o przysługujących im prawach i byli lepiej instruowani przy składaniu skarg; zachęca tę sieć do podjęcia refleksji nad rolą, jaką powinni odgrywać krajowi i regionalni rzecznicy praw obywatelskich, aby w większym stopniu zaangażować obywateli UE w unijny proces decyzyjny;
30. gratuluje Dyrekcji Generalnej Komisji ds. Europejskiej Ochrony Ludności i Pomocy Humanitarnej oraz ESDZ otrzymania Nagrody Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich za dobrą administrację w 2021 r. za znaczne wysiłki podjęte w ubiegłym roku na rzecz pomocy w repatriacji ponad pół miliona obywateli UE, którzy nie mogli się swobodnie przemieszczać na całym świecie z powodu pandemii COVID-19;
31. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji i sprawozdania sporządzonego przez Komisję Petycji Radzie, Komisji, Europejskiemu Rzecznikowi Praw Obywatelskich, a także rządowi i parlamentom państw członkowskich oraz rzecznikom praw obywatelskich lub odpowiadającym im organom w państwach członkowskich.

UZASADNIENIE

Sprawozdanie roczne z działalności Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich (zwanego dalej „Rzecznikiem”) w 2021 r. zostało oficjalnie przedłożone przewodniczącej Parlamentu Europejskiego Roberta Metsoli 7 czerwca 2022 r., zaś 8 września 2022 r. w Brukseli rzecznik Emily O’Reilly przedstawiła sprawozdanie Komisji Petycji.

Mandat Rzecznika jest zapisany w art. 24 i 228 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). W art. 24 TFUE i art. 43 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej ustanowiono prawo do wnoszenia skarg do Rzecznika.

Zgodnie z art. 228 TFUE Rzecznik, wybierany przez Parlament Europejski, jest uprawniony do przyjmowania od każdego obywatela Unii lub każdej osoby fizycznej lub prawnej, której miejsce zamieszkania lub statutowa siedziba znajduje się w państwie członkowskim, skarg dotyczących przypadków niewłaściwego administrowania w działaniach instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii, z wyłączeniem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wykonującego swoje funkcje sądowe.

Dodatkowym zasadniczym elementem szczególnie związanym z rolą Rzecznika jest art. 41 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, w którym podkreślono, że „każdy ma prawo do bezstronnego i sprawiedliwego rozpatrzenia swojej sprawy w rozsądnym terminie przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii”.

W 2021 r. o pomoc do służb Rzecznika zwróciło się 20 536 obywateli, z czego 17 060 otrzymało poradę za pośrednictwem interaktywnego przewodnika dostępnego na stronie internetowej Rzecznika, służby Rzecznika udzieliły odpowiedzi na 1310 pozostałych wniosków o informacje, a 2166 wniosków zostało rozpatrzonych przez Rzecznika jako skargi.

Z łącznej liczby 2166 skarg rozpatrywanych przez Rzecznika w 2021 r. 729 wchodziło w zakres uprawnień Rzecznika, a 1437 wykraczało poza ten zakres.

W 2021 r. Rzecznik wszczął 338 dochodzeń, w tym 332 na podstawie skarg, a 6 z inicjatywy własnej, oraz zamknął 305 dochodzeń (300 na podstawie skarg, a 5 z inicjatywy własnej).

Większość dochodzeń dotyczyło Komisji (208 dochodzeń, tj. 61,5 %), a następnie Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) (16 dochodzeń, tj. 4,7 %), Parlamentu (13 dochodzeń, czyli 3,8 %), Europejskiego Urzędu Doboru Kadr (EPSO) (13 dochodzeń, czyli 3,8 %), a pozostała część dotyczyła: Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex) (11 dochodzeń, czyli 3,3 %), Europejskiej Agencji Leków (8 dochodzeń, czyli 2,4 %), Rady Unii Europejskiej (7 dochodzeń, czyli 2,1 %), Europejskiego Urzędu ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) (6 dochodzeń, czyli 1,8 %) oraz innych instytucji (34 dochodzeń, czyli 10,1 %).

Główne trzy kwestie będące przedmiotem dochodzeń zakończonych przez Rzecznika w 2021 r. dotyczyły przejrzystości, rozliczalności (dostępu do informacji i dokumentów) (29 %), kultury sprawowania służby publicznej (26 %) oraz należytego korzystania ze swobody decyzyjnej (w tym w dochodzenia w sprawie naruszenia przepisów) (18 %). Inne zastrzeżenia obejmowały poszanowanie procedur, poszanowanie praw podstawowych,

rekrutację, dobre zarządzanie kwestiami kadrowymi, należyte zarządzanie finansami, udział społeczeństwa w procesie decyzyjnym UE, kwestie etyczne i sygnalizowanie nieprawidłowości.

Oprócz podstawowych prac nad skargami Rzecznik prowadzi również szerzej zakrojone dochodzenia i inicjatywy dotyczące kwestii systemowych z udziałem instytucji UE. Zgodnie ze strategią Rzecznika „W kierunku 2024 r.” w 2021 r. jego aktywność wzrosła, wszczęto większą liczbę dochodzeń i rozpoczęto inicjatywy dotyczące różnych kwestii. Sprawozdawczyni uważa, że zasadnicze znaczenie ma zwiększenie budżetu Rzecznika, by zapewnić mu środki niezbędne do skutecznego radzenia sobie z całym obciążeniem pracą.

Sprawozdawczyni wyraża szczerze gratulacje dla Emily O'Reilly i kierowanego przez nią zespołu za wspaniałą pracę wykonaną w 2021 r. W tym względzie sprawozdawczyni podkreśla, że Unia Europejska może być dumna z tego, że istnieje instytucja, której celem jest znalezienie równowagi między prawem instytucji UE do pracy a interesem publicznym posiadania administracji UE, która działa zgodnie z najwyższymi standardami uczciwości i odpowiedzialności. Te konstruktywne wysiłki pozwalają Rzecznikowi jednocześnie wzmacniać demokrację przedstawicielską i demokrację uczestniczącą, a zarazem zwiększać udział społeczeństwa i legitymację procesu decyzyjnego UE.

W 2021 r. Rzecznik otworzył nowe strategiczne dochodzenia w różnych sprawach:

Efekt „drzwi obrotowych”

Sprawozdawczyni z zadowoleniem przyjmuje ponowione przez Rzecznika zobowiązanie do walki ze zjawiskiem „drzwi obrotowych”. W 2021 r. Rzecznik wszczął szeroko zakrojone strategiczne dochodzenie (3 lutego 2021 r.) dotyczące sposobu, w jaki Komisja radziła sobie z efektem „drzwi obrotowych” (w latach 2019, 2020 i 2021). Dochodzenie kontynuowano w 2022 r. Rzecznik wszczął także dochodzenie w sprawie efektu „drzwi obrotowych” na podstawie skarg. 23 czerwca 2021 r. Rzecznik wszczął dochodzenie oparte na skargach w sprawie zaangażowania hiszpańskiego wiceprezesa Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) przez hiszpańskie przedsiębiorstwo użyteczności publicznej, które otrzymało pożyczki od tego banku.

22 lutego 2021 r. Rzecznik wszczął kolejne dochodzenie w sprawie efektu „drzwi obrotowych” dotyczące Europejskiej Agencji Obrony (EDA), która wyraziła zgodę, by jej były dyrektor generalny został strategicznym doradcą w Airbus, jednym z największych podmiotów europejskiego przemysłu obronnego. W dochodzeniu z własnej inicjatywy stwierdzono, że EDA powinna była zakazać tej zmiany stanowiska ze względu na konflikt interesów, a EDA zgodziła się wdrożyć zalecenia dotyczące ewentualnego zakazania pracownikom zajmowania określonych stanowisk oraz dostarczenia swym pracownikom wytycznych dotyczących sposobu stosowania takiego środka.

Dostęp do dokumentów

Sprawozdawczyni z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w 2021 r. Rzecznik położył szczególny nacisk na udzielanie dostępu do dokumentów o szerszym interesie publicznym, mimo że mające zastosowanie przepisy UE są przestarzałe i utrudniają Rzecznikowi działania w tym zakresie. Sprawozdawczyni uważa, że należy zapewnić pełną przejrzystość i pełny publiczny

dostęp do dokumentów będących w posiadaniu instytucji UE, i uważa, że priorytetem jest przegląd rozporządzenia (WE) nr 1049/2001, tak aby UE stała się liderem w dziedzinie publicznego dostępu do dokumentów UE i demokratycznej przejrzystości dla obywateli.

W 2021 r. skarżący poszukujący dostępu do wiadomości tekstowych wysłanych przez przewodniczącą Komisji Europejskiej do dyrektora generalnego dużego przedsiębiorstwa farmaceutycznego zwrócił uwagę na kwestię rejestrowania przez administrację UE związanych z pracą wiadomości tekstowych i komunikatów natychmiastowych. 16 września 2021 r. Rzecznik zwrócił się do Komisji o udostępnienie stosownych procedur. W ramach odrębnego działania Rzecznik zwrócił się do ośmiu instytucji i agencji UE z pytaniem, jakie środki wprowadziły w celu prowadzenia rejestrów związanych z pracą wiadomości tekstowych i komunikatów natychmiastowych, by sporządzić wykaz dobrych praktyk.

Rzecznik otrzymał skargi na różne instytucje i organy UE w sprawie dostępu do dokumentów. Jeden ze skarżących zwrócił się o publiczny dostęp do umowy zakupu z wyprzedzeniem zawartej między Komisją Europejską a firmą farmaceutyczną w celu przyszłego zakupu szczepionki przeciwko COVID-19. Rzecznik wezwał Komisję do informowania skarżącego i zapewnienia, aby trwające i przyszłe negocjacje w sprawie szczepionek spełniały wymogi w zakresie przejrzystości. Inny skarżący zwrócił się do Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EUNB) o publiczny dostęp do dokumentów zawierających szczegółowe informacje na temat głosowań Rady Organów Nadzoru EUNB w sprawie dochodzenia, w którym stwierdzono, że organy krajowe naruszyły prawo UE („zalecenia dotyczące naruszenia prawa Unii”) w odniesieniu do nadzoru nad dwoma konkretnymi bankami. EUNB zgodził się na opublikowanie szczegółowych informacji na temat głosowań Rady Organów Nadzoru. Skarżący wyrazili szereg obaw dotyczących sposobu, w jaki Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex) rozpatruje wnioski o publiczny dostęp do dokumentów, a także obawy dotyczące trudności związane ze specjalnym portalem internetowym Fronteksu służącym do składania wniosków o dostęp do dokumentów oraz warunków, na jakich Frontex ujawnia dokumenty. Dochodzenie kontynuowano w 2022 r.

Rzecznik stwierdził niewłaściwe administrowanie po tym, jak Komisja odmówiła udzielenia dostępu do informacji dotyczących przywozu zużytego oleju spożywczego. Rzecznik stwierdził także niewłaściwe administrowanie po tym, jak Komisja odmówiła ujawnienia dokumentów dotyczących zakupu 1,5 miliona masek medycznych, które nie spełniały wymaganych standardów jakości.

Sprawozdawczynie podkreśla, że jednym ze sposobów poprawy postrzegania UE przez obywateli jest uczynienie jej bardziej zrozumiałą i przejrzystą, i uważa, że to właśnie dla obywateli Komisja musi podjąć niezbędne kroki w celu zagwarantowania pełnej przejrzystości. Uważa także za niedopuszczalne, że procesy decyzyjne Rady nadal odznaczają się poważnym brakiem przejrzystości oraz że nadal uniemożliwia ona obywatelom bezpośredni i terminowy dostęp do dokumentów ustawodawczych w trakcie procesu ustawodawczego.

Sprawozdawczynie przypomina, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wielokrotnie orzekał, że otwartość procesu ustawodawczego przyczynia się w szczególności do nadania instytucjom większej legitymacji w oczach obywateli UE i zwiększenia ich zaufania, ponieważ umożliwia otwartą debatę na temat rozbieżności między różnymi

punktami widzenia. W rzeczywistości brak informacji i debaty może budzić wątpliwości obywateli, nie tylko co do zgodności z prawem pojedynczego aktu, ale również co do legalności całego procesu decyzyjnego¹⁰.

Kwestie etyczne

Sprawozdawczynie wyraża uznanie dla uwagi, jaką Rzecznik poświęcił kwestiom etycznym w 2021 r. Rzecznik przeanalizował skład Forum Wysokiego Szczebla ds. proponowanej Unii Rynków Kapitałowych i stwierdził niewłaściwe administrowanie. Rzecznik zaproponował, aby każde sprawozdanie grupy ekspertów określało również rodzaje członków grupy ekspertów, aby uniknąć konfliktu interesów.

Dwie organizacje społeczeństwa obywatelskiego złożyły skargi dotyczące udziału przewodniczącej i wiceprzewodniczącej Komisji w filmie popierającym kampanię wyborczą jednej z chorwackich partii politycznych. Komisja obiecała w tym względzie opracowanie wytycznych dotyczących tego, w jaki sposób komisarze mogą uczestniczyć w krajowych kampaniach wyborczych.

W następstwie dochodzenia Rzecznika dotyczącego kosztów podróży związanych z oficjalną wizytą do Chin Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny zgodził się w 2021 r. na zwiększenie przejrzystości odnośnie wydatków i diet swoich członków.

W związku z dochodzeniem w sprawie decyzji o udzieleniu zamówienia przedsiębiorstwu BlackRock Investment Management w kwietniu Komisja konstruktywnie zareagowała na sugestie Rzecznika i stwierdziła, że rozważa wydanie dodatkowych wytycznych dotyczących konfliktów interesów, aby pomóc swoim pracownikom, którzy zajmują się postępowaniami o udzielenie zamówienia publicznego.

Prawa podstawowe

Sprawozdawczynie serdecznie gratuluje Rzecznik Praw Obywatelskich Emily O'Reilly i jej zespołowi doskonałej pracy wykonanej w 2021 r. mającej na celu badanie i ochronę praw podstawowych, ponieważ stanowią one jedną z głównych wartości i fundament UE.

W marcu 2021 r. Rzecznik wszczął dochodzenie w sprawie sposobu, w jaki Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex) wypełnia obowiązki związane z prawami podstawowymi i zapewnia rozliczalność w odniesieniu do swoich obowiązków. Dochodzenie to ma na celu wyjaśnienie kwestii związanych z rozliczalnością wspólnych operacji Fronteksu, działaniami dotyczącymi powrotów migrantów oraz ze wsparciem w zakresie migracji podczas kontroli przesiewowej na granicach zewnętrznych UE. Rzecznik przekazał kilka praktycznych propozycji, aby zwiększyć niezależność mechanizmu rozpatrywania skarg i zachęcić obywateli do korzystania z niego. Jedną z propozycji było, aby w ogólnodostępnych informacjach określono, że składanie skarg dotyczących domniemanego naruszenia praw podstawowych nie będzie mieć wpływu na decyzje azyłowe.

W ramach innego ważnego dochodzenia związanego z prawami podstawowymi skupiono się

---

¹⁰ Zob. podobnie wyrok z 1 lipca 2008 r., Królestwo Szwecji i Maurizio Turco przeciwko Radzie, C-39/05 P i C-52/05 P, EU:C:2008:374, pkt 59, oraz wyrok z 22 marca 2018 r., Emilio De Capitani przeciwko Parlamentowi Europejskiemu, T-540/15, EU:T:2018:167, pkt 78.

na tym, w jaki sposób Komisja zapewnia przestrzeganie przez władze chorwackie praw podstawowych w kontekście operacji zarządzania granicami. Skarżący, Amnesty International, wyraził wątpliwości co do tego, czy Chorwacja wprowadziła „mechanizm kontroli”, by zapewnić pełną zgodność operacji zarządzania granicami z prawami podstawowymi i prawem UE.

Rzecznik wszczął z własnej inicjatywy dochodzenie w sprawie monitorowania przez Komisję europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, które mają wspierać prawo do samodzielnego życia osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Sprawozdawczyni z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie Rzecznika w unijnych ramach Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych i docenia działania na rzecz ochrony, promowania i monitorowania prawidłowego wdrażania Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych przez instytucje UE oraz roli Europy jako światowego partnera we wspieraniu równości praw osób z niepełnosprawnościami.

Rzecznik zwrócił się do Komisji o przedstawienie szczegółowych informacji na temat sposobu, w jaki zapewnia ona poszanowanie praw człowieka w międzynarodowych umowach handlowych podpisywanych przez UE. W decyzji Rzecznika stwierdzono, że Komisja powinna była zakończyć zaktualizowaną ocenę przed uzgodnieniem umowy handlowej. Rzecznik wnioskował, aby w przypadku przyszłych negocjacji handlowych takie oceny kończono przed osiągnięciem ostatecznego porozumienia.

Rzecznik wystosował pismo do Komisji i Europejskiego Inspektora Ochrony Danych (EIOD), by uzyskać dalsze informacje na temat potencjalnych skutków proponowanych nowych przepisów dotyczących sztucznej inteligencji (AI) oraz dopilnować, aby przyszłe przepisy uwzględniały interes publiczny.

Przejrzystość i rozliczalność w procesie decyzyjnym

Sprawozdawczyni wyraża również uznanie dla Rzecznika za pracę wykonaną w ramach kilku ważnych dochodzeń w sprawie przejrzystości procesu decyzyjnego. W listopadzie Rzecznik wszczął dochodzenie w sprawie sposobu, w jaki Komisja zapewnia przejrzystość kontaktów z lobbystami sektora tytoniowego. Ponieważ UE jest stroną Ramowej konwencji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) o ograniczeniu użycia tytoniu, musi zapobiegać negatywnemu wpływowi przemysłu tytoniowego na politykę zdrowia publicznego. Wymaga to od Komisji zapewnienia pełnej i proaktywnej przejrzystości w odniesieniu do spotkań z przedstawicielami przemysłu tytoniowego.

Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC) wprowadziło środki mające na celu poprawę rozliczalności swojego procesu decyzyjnego po przeprowadzeniu przez Rzecznika dochodzenia w sprawie przejrzystości reakcji Centrum na pandemię COVID-19.

Sprawozdawczyni zauważa, że w 2021 r. obawy dotyczące przejrzystości procesu decyzyjnego w sprawach dotyczących środowiska nadal były źródłem skarg. W kwietniu Rzecznik wszczął dochodzenie w sprawie roli Komisji w ocenie zrównoważonego charakteru projektów gazowych wymienionych jako projekty o znaczeniu regionalnym przez Wspólnotę Energetyczną (skupiającą UE, kraje Bałkanów Zachodnich, kraje regionu Morza Czarnego i Norwegię). W grudniu 2021 r. Rzecznik wszczął dochodzenie w sprawie sposobu, w jaki Komisja przeprowadziła konsultacje publiczne dotyczące inicjatywy na rzecz

zrównoważonego ładu korporacyjnego, której celem jest zachęcenie przedsiębiorstw do lepszego zarządzania kwestiami związanymi ze zrównoważonym rozwojem w ich działalności. W czerwcu Rzecznik przedstawił Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu (EBI) wstępne ustalenia dotyczące przejrzystości informacji o środowisku dotyczącej projektów, które on finansuje. Rzecznik zasugerował, że EBI powinien podawać do wiadomości publicznej wpływ finansowanych przez siebie projektów na środowisko oraz że powinien priorytetowo traktować proaktywne zwiększanie przejrzystości.

Rzecznik skierował do Komisji pismo z sugestią, by przygotowała się na duże zainteresowanie negocjacjami z państwami członkowskimi w sprawie unijnego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) i przedstawiła wszystkie informacje na temat odpowiednich dokumentów, które posiada na temat planów odbudowy i zwiększania odporności pomagających UE w odbudowie po pandemii i stawianiu czoła wyzwaniom takim jak kryzys klimatyczny.

Oświadczenie końcowe

Sprawozdawczynie wyraża uznanie dla Emily O'Reilly za jej nieustające wysiłki na rzecz wzmocnienia przejrzystości, rozliczalności i rzetelności instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii, przy jednoczesnym skoncentrowaniu się na istocie jej misji: europejskich prawach obywatelskich.

Sprawozdawczynie jest głęboko przekonana, że dostęp do dokumentów, etyka i przejrzystość są niezbędne dla prawdziwej demokracji uczestniczącej.

Opierają się one na zaufaniu obywateli do europejskiej administracji publicznej, a działalność Rzecznika przyczynia się do wzmocnienia tego zaufania. Z tych powodów sprawozdawczynie czuła się zaszczycona i wyróżniona, że mogła przewodzić przygotowaniu niniejszego sprawozdania komisji PETI, którego celem jest analiza, skomentowanie i spopularyzowanie wśród obywateli europejskich pracy Rzecznika Praw Obywatelskich w 2021 r.

INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWĄ

Data przyjęcia	28.2.2023
Wynik głosowania końcowego	+ : 23 - : 0 0 : 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Alex Agius Saliba, Andris Ameriks, Margrete Auken, Alexander Bernhuber, Markus Buchheit, Agnès Evren, Gheorghe Falcă, Alexis Georgoulis, Peter Jahr, Radan Kanev, Cristina Maestre Martín De Almagro, Dolors Montserrat, Emil Radev, Frédérique Ries, Yana Toom, Loránt Vincze, Tatjana Ždanoka, Kosma Złotowski
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Jordi Cañas, Maite Pagazartundúa, Anne-Sophie Pelletier, Cristian Terheş, Rainer Wieland

**GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO
W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ**

23	+
ECR	Cristian Terheş, Kosma Złotowski
ID	Markus Buchheit
NI	Tatjana Ždanoka
PPE	Alexander Bernhuber, Agnès Evren, Gheorghe Falcă, Peter Jahr, Radan Kanev, Dolors Montserrat, Emil Radev, Loránt Vincze, Rainer Wieland
Renew	Jordi Cañas, Maite Pagazaurtundúa, Frédérique Ries, Yana Toom
S&D	Alex Agius Saliba, Andris Ameriks, Cristina Maestre Martín De Almagro
The Left	Alexis Georgoulis, Anne-Sophie Pelletier
Verts/ALE	Margrete Auken

0	-

0	0

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się